

De provincie als een ambitieuze partner in de transitie naar duurzame ontwikkeling

Inleiding

In 2015 spraken 193 landen af om tegen 2030 zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen, de zogenaamde Sustainable Development Goals (SDG's), na te streven. Deze 17 doelstellingen en de 169 onderliggende subdoelstellingen schetsen een wervend toekomstbeeld van een duurzame en inclusieve wereld. COVID-19, de negatieve impact van klimaatverandering en de globalisering, de oorlogen wereldwijd en in Oekraïne, de groeiende ongelijkheid: al deze crisissen hebben een negatieve impact op de realisatie van de SDG's. Om de doelstellingen te bereiken, is dus dringend bijkomende actie nodig op alle beleidsdomeinen en alle niveaus, van overheden, bedrijven tot elke burger.

Als intermediair bestuur kunnen de Vlaamse provincies hier met grote impact tot bijdragen. Alle provincies maken in hun concreet beleid immers werk van duurzame ontwikkeling. Met vele goede praktijken inspireren ze elkaar, de steden en gemeenten en andere partners.

De provincies hebben drie concrete ambities:

- De provincies vergroten hun bijdrage aan het realiseren van de SDG's door de SDG's als inspiratiebron te zien voor het beleid. Via concrete doelstellingen worden de SDG's vertaald naar de eigen provinciale context en bevoegdheden. Over de vooruitgang wordt gerapporteerd met goed gekozen indicatoren. Bij de voorbereiding hiervan worden uitdrukkelijk de diverse beleidsdomeinen betrokken en uitgedaagd om multidisciplinair samen te werken. Ook externe stakeholders worden betrokken.
- De provincies inspireren en ondersteunen de steden en gemeenten verder zodat ook zij hun bijdrage aan het realiseren van de SDG's verder vergroten. Elke provincie zal in haar bovenlokale werking en ondersteuning van steden en gemeenten de link leggen met de SDG's. Door de eigen goede praktijken zichtbaar te maken, inspireren de provincies de steden en gemeenten en andere partners.
- De provincies realiseren de doelstellingen van de SDG's door samen met de verschillende overheden en op initiatief van de Vlaamse overheid, een geïntegreerde, multi-level governance aanpak uit te bouwen.

De provincies dragen met steeds meer impact bij aan de SDG's

De provincies leveren, als intermediair niveau, een cruciale bijdrage aan de realisatie van de SDG's, in alle beleidsdomeinen en doorheen hun interne werking. De realisatie van de SDG's is een opdracht die in de werking van de verschillende provincies transversaal wordt aangepakt, want de SDG's vereisen per definitie een geïntegreerde aanpak.

In heel wat beleidsdomeinen zijn de provincies mee koplopers in de realisatie van de SDG's.

Enkele voorbeelden:

- Ze pionieren met een gericht water- en droogtebeleid;
- Door in te zetten op de korte keten en door na te denken over een voedselstrategie ondersteunen ze de landbouwsector én zorgen ze voor meer lokale, duurzamere voedselproductie;
- Ze zorgen voor innovatie in diverse economische sectoren zoals de logistieke sector, de landbouwsector en de sociale economie;
- Met een ruim en nog groeiend aanbod van groendomeinen en recreatiedomeinen zorgen ze voor nabij groen, dat ontsloten is voor iedereen en uitnodigt tot duurzame recreatie en beleving. Ze garanderen een duurzaam natuurbeheer en bieden natuur- en milieueducatie;
- Ze realiseren kwaliteitsvol technisch middelbaar onderwijs en volwassenenonderwijs, dat betaalbaar en daardoor toegankelijk is voor iedereen;
- Ze zorgen ervoor dat leerlingen kennis en vaardigheden opdoen rond duurzame ontwikkeling via een divers aanbod van natuur- en milieueducatie en het ondersteunen van het onderwijs;
- Met de provinciale steunpunten voor duurzaam bouwen ondersteunen ze bewoners om duurzamer te bouwen en hebben ze impact op de economisch belangrijke bouwsector;
- Met het natuur- en milieubeleid doen ze inspanningen om de versnipperde natuur in Vlaanderen te verbinden. Hiermee werken ze ook aan een klimaatbestendig landschap;
- Ze ondersteunen 'Vierde pijlverenigingen', en stimuleren zo mondiale solidariteit.

De provinciebesturen verankeren de SDG's in hun concrete werking, al pakken ze daar niet altijd even sterk mee uit. Om een holistische aanpak te garanderen, worden deze doelstellingen ook steeds meer opgenomen in de beheers- en beleidscyclus. In toenemende mate nemen de vijf provincies de SDG's ook mee op in hun rapportering.

Intern worden behalve het bestuur en het management ook alle andere medewerkers van het provinciebestuur en de vele entiteiten geïnformeerd en gesensibiliseerd over de SDG's.

Gezien het belang van samenwerking en een geïntegreerde aanpak, is er ook tussen de provincies uitwisseling en samenwerking.

Verdere stappen en ambities

De provincies hebben de ambitie om verder te gaan in de integratie van de SDG's in hun beleid, en zo met nog meer impact werk te maken van de realisatie ervan.

In de voorbereiding van de volgende legislatuur en het volgende strategische meerjarenplan zullen ze de SDG's als inspiratiebron nemen. Dit betekent dat diensten over beleidsdomeinen heen samen aan de slag gaan om strategische doelstellingen te bepalen, waarbij de SDG's fungeren als hefboom bij het vorm geven van de doelstellingen, actieplannen en acties van de provincies. Concreet zullen provincies de SDG's vertalen naar de eigen provinciale context en bevoegdheden, en over de vooruitgang rapporteren. In deze voorbereiding worden ook externe stakeholders betrokken en zetten de provincies ook de onderlinge samenwerking verder.

De provincies inspireren en ondersteunen steden en gemeenten en andere partners om (samen) werk te maken van de SDG's

Met hun inzet voor de SDG's inspireren de provinciebesturen zowel lokale besturen, andere overheden, bedrijven als burgers. De SDG's realiseren, dient in belangrijke mate (boven)lokaal te gebeuren. Twee derde van de subdoelstellingen van de SDG's moet immers door bovenlokale en lokale besturen worden gerealiseerd. Provincies, steden en gemeenten vervullen hierbij dus een heel belangrijke rol.

Omdat veel steden en gemeenten al werk maken van de SDG's, zetten de provincies als bovenlokaal bestuur sterk in op de verdere ondersteuning van de lokale besturen in verschillende beleidsdomeinen. Zo helpen we de lokale besturen om nog meer bij te dragen aan de SDG's. Het gaat dan bv. over duurzaam aankoopbeleid, over de ondersteuning van het lokale klimaatbeleid of fietsbeleid, over hulp bij het terugdringen van schoolse achterstand, over het versterken van detailhandel, over het promoten van duurzaam toerisme en zoveel meer...

De meeste provincies bieden bovendien ondersteuning waarin de SDG's zelf centraal staan. Dat doen ze door het organiseren van netwerkmomenten, vormingen en opleidingen in diverse vormen. Voor de organisatie hiervan werken de provincies vaak samen met andere partners, zodat expertise wordt gebundeld. De meeste provincies stellen ook SDG-sensibiliseringsmaterialen ter beschikking van de gemeenten.

Verdere stappen en ambities

Op dit pad willen de provincies verder gaan: dankzij de ondersteuning van de provincies kunnen de steden en gemeenten dan ook hun bijdrage aan de SDG's verder kunnen vergroten. Elke provincie zal in haar bovenlokale werking en ondersteuningsaanbod van steden en gemeenten de link leggen met de SDG's.

De provincies maken de eigen goede praktijken zichtbaar en participeren aan netwerkmomenten over SDG's en/of ze organiseren zelf deze netwerkmomenten.

De steden en gemeenten en andere stakeholders worden ook betrokken bij de voorbereiding van het beleid.

De provincies zijn partner van de Vlaamse overheid om samen werk te maken van de SDG's

De SDG's realiseren lukt alleen met betrokkenheid van iedereen: de diverse overheden, het bedrijfsleven, verenigingsleven en elke burger. Partnerschap staat centraal in de SDG's, zowel lokaal, regionaal, nationaal als zeker ook internationaal. De provinciebesturen dragen graag bij aan gecoördineerde acties en samenwerkingen om de SDG's te realiseren.

Zo namen de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) het initiatief om samen een Vlaams SDG rapport te maken ([Voluntary Subnational Review, VSR](#)). Dit rapport schetst aan de hand van meer dan 200 indicatoren en verschillende praktijkvoorbeelden een beeld van de stand van zaken van de realisatie van de SDG's in Vlaanderen en de bijdrage van de provincies, de steden en gemeenten hieraan.

De VSR vormt bovendien de bijdrage van de provincies, steden en gemeenten aan het nationale SDG rapport (*Voluntary National Review, VNR*). Dit laatste rapport werd voorbereid door de Federale overheid en de gemeenschappen en gewesten en bevat ook een hoofdstuk over de implementatie van de SDG's op (boven)lokaal niveau. De provincies werkten voor dit hoofdstuk samen met de andere lokale en bovenlokale spelers in België.

Daarnaast biedt het Vlaamse Decreet ter bevordering van duurzame ontwikkeling van 18 juli 2008 een inspirerend kader voor partnerschap. De Vlaamse overheid geeft hierin immers aan te willen samenwerken met de steden, gemeenten en provincies, en dit in alle fasen van de ontwikkeling en uitvoering van de Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling. De provincies dragen graag bij aan de voorbereiding en realisatie van deze Vlaamse strategie duurzame ontwikkeling. Zo gaven we in een vroeger advies aan de Vlaamse overheid al aan dat het Vlaamse beleid over de SDG's – en dan vooral het beleid rond ecosystemen en biodiversiteit en rond droogte/ruimte voor water - best wat ambitieuzer mocht. Ook in deze materies kan partnerschap tot meer impact leiden.

Tot slot is er in België nog ruimte voor een efficiëntere interbestuurlijke samenwerking en afstemming. Al zijn de provincies vooral bevoegd voor grondgebonden beleidsdomeinen, hun beleid heeft impact op nagenoeg alle SDG's. De provinciebesturen moeten als intermediair bestuur, samen met de steden en gemeenten, door de hogere bestuursniveaus meer betrokken worden bij overleg rond en initiatieven met betrekking tot de 2030 Agenda (de naam van de VN-resolutie die de SDG's omvat). Op die manier kunnen we ook voorkomen dat een versnipperd beleid de realisatie van de SDG's in de weg staat.